

25 21. 1. 1990.

Maksim Gorki: **Na letovanju**

Jugoslovensko dramsko pozorište, Beograd

Prevod: Milan Đoković

Scenografija: Miodrag Tabački

Kostimi: Božana Jovanović

Autor scenske muzike: Ksenija Zečević

Lektor: Branivoj Đorđević

Igrali: Miloš Žutić (Basov), Varja Đukić (Varvara), Vesna Trivalić (Kalerija), Dragan Petrović (Vlas), Tanasije Uzunović (Suslov), Ljiljana Međeši (Julija), Marko Bačović (Dudavko), Mirjana Vukojičić (Olga), Vojislav Brajović (Šalimov), Radoslav Milenković (Rjumin), Maja Dimitrijević (Marija Ljovovna), Branka Pujić (Sonja), Predrag Laković (Dvotačka), Toni Laurenčić (Zamislov), Goran Daničić (Zimin), Srđan Pešić (Semjonov).

15 izvođenja.

... Savin je drastično skratio tekst komada, sveo njegovo prikazivanje na nepuna dva sata, a da pri tom nije izostavio ništa bitno, nije ošteti celinu originala. Ono što reditelj želi da saopšti o životima junaka drame, ali i o našem vlastitom iskustvu, vrlo je jednostavno: on nam, kao da je pred njim neki od čehovljevih komada, kaže da su ti ljudi osuđeni na neuspeh i usamljenost, da nisu u stanju da se održe u prisnoj blizini jedni pored drugih. Njihova lična drama je u tome što se i ne bore i ne brane, nisu čak ni pobeđeni, već polako nestaju, lagano tonu u svojoj svakidašnjici bez mnogo događaja i imalo nade. Oni, u stvari, strpljivo podnose, trpe svoju sudbinu koja se, umesto pravom katastrofom, okončava razočaranjem ili, što je još gore, mirenjem s bezizlaznošću.

To iskustvo Savin prenosi u predstavu čija organizacija umnogome podseća na kompozicije sa impresionističkih slika. Značajni delovi radnje, koja je, inače, svedena na niz izolovanih situacija bez razrešenja, čiji je karakter takav da neprestano imamo utisak da gledamo nešto što se slučajno dogodilo, slušajno načulo, pomeraju ka ivici pozornice, prema polukružnom belom zidu, prema nekom konačnom horizontu. Tako se postiže efekat da se prizori neočekivano i naglo prekidaju, samovoljno završavaju, da junaci nisu u stanju da iskorače iz sveta u koji su zatočeni. Time se još više naglašava besmislenost, beznačajnost njihove nervoze, uznemirenosti, njihovih postupaka, skreće pažnja publike s vidljivog na nevidljivo, na ono što se zbiva u dubinama ljudske duše,

Da bi to postigao, Savin bira glumce koji su u stanju da u magnovenju osvetle ljudski karakter, da od krokija stvore žive, punokrvne ljude. On se prvenstveno oslanja na jednu

mladu glumicu, Varju Đukić, i dva glumca iz starije, proverene generacije, na Miloša Žutića i Vojislava Brajovića, na ono što su u tom pogledu u stanju da postignu. Oko njih kruži čitavo sazvežđe ništa manje uverljivih, ništa manje živih likova znalački oblikovanih od Maje Dimitrijević (Marija Ljovovna), Mirjane Vukojičić (Olga), Ljiljane Međeši (Julija), Predraga Lakovića (Dvotačka), Tanasija Uzunovića (Petar Suslov), Radoslava Mienkovića (Pavle Rjumin) i Dragana Petrovića (Vlas). Ali, ma koliko njihov udeo u predstavi bio velik, njenu kičmu ipak čini ono što se odigrava između Varvare, Sergeja Basova i Jakova Šalimova...

Ima još nešto u Savinovom pristupu Gorkom što zasluhuje najveće poštovanje. On javno postavlja pitanje s kojim su se mnogi od nas suošavali uvek kada kada su gledali ruske drame iz predrevolucionarnog perioda: zar je moguće da takvi genijalni pisci kakvi su bili Čehov ili Gorki nisu predosetili u čemu će se u skoroj budućnosti okončati san o novom čoveku, o novom životu? Savin, štaviše, sugerira da su oni, umesto što su kritički preispitali rusku inteligenciju iz tog razdoblje, morali da vide u istanjenosti njenih nerava, u njenom osećanju za metafizičke probleme ne znak dekadencije, već vrhunac jedne autentične kulture. I to čini u izuzetno sugestivnoj pozorišnoj formi... (Vladimir Stamenković: *Iz tuđine*, NIN 04.02.1980)

